N°. 226. **DE GRONDWET.** 1854.

TE ZEGELEN

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

WOENSDAG 15 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG 14 FEBRUARIJ.

[illegible]

1o. tot het verleenen van vrijdom van inkomende regten guano en andere meststoffen in Ned.-Indië;

2o. tot aanwijzing van de eindbestemming der baten van de voormalige Wees- en momboir-kamers;

3o. acht naturalisatiën;

4o. tot opheffing der paardenposterijen;

5o. tot verhooging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting over 1854;

6o. tot wijziging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting over 1853;

7o. Tot vrijwillige verwisseling van Staatsschuld;

8o. houdende eenige veranderingen in de bestraffing van misdrijven;

[De wetten sub. No. 1, 2, 3, 4, 5 en 6 zijn bereids door ons medegedeeld; en het belangrijke wets-ontwerp No. 7 zijn wij in staat gesteld, nog heden onzen lezers te kennisse te brengen.]

9. Een missive van den Minister van Binnenl. Zaken, waarbij toegezonden wordt het verslag over de verrigtingen van het armbestuur over 1851. Tot commissie van onderzoek wordt door den voorzitter benoemd, de heeren van der Veen, Groen van Prinsterer, de Kempenaer, Wintgens en Strens. (Dat verslag is onze lezers mede reeds bekend door de beschouwingen, welke wij daarover tot dusverre hebben geleverd.)

10. Elf missives van den Minister van Buitenl. Zaken, ten geleide van even zoovele publicatiën, statistieke opgaven enz. betrekkelijk den handel en de scheepvaart in het buitenland.

Wordt bepaald, dat de dag der discussie over het wetsontwerp betrekkelijk de inkwartieringen eerst later zal worden vastgesteld, uithoofde van de vele werkzaamheden, die de Kamer in de sectiën zal hebben te verrigten.

Wordt overgegaan tot het trekken der afdeelingen, waarvan benoemd worden:

tot voorzitters, de heeren: van Rappard, van Goltstein, Schimmelpenninck van der Oije, Gevers van Endegeest en Groen van Prinsterer;

tot onder-voorzitters, de heeren de Brauw, Rochussen, Bosscha, Taets van Amerongen en Baud; en

tot leden der commisie voor de verzoekschriften, de heeren: van Asch van Wijck, van Deinse, Schraurbecque Boeije, Sloet tot Oldhuis en Bieruma Oosting.

Daarna is de vergadering gescheiden.

Ontwerp van Wet tot vrijwillige verwisseling van Staatsschuld.

Wij WILLEM III, enz.;

Allen die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is van iedere gelegenheid gebruik te kunnen maken, die zich voordoet om den rentelast te verminderen;

Zoo is het dat Wij den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Er wordt uitgegeven eene nieuwe losbare schuld, rentende drie ten hondend, mits daartegen ingetrokken worde een gelijk of grooter nominaal bedrag, rentegevende Nederl. staatsschuld.

Art. 2. De nieuw daar te stellen schuld wordt ingeschreven op een aan te leggen grootboek van Nationale Schuld, van gelijken aard als het bestaande grootboek der 3 percents Nationale Schuld en waarop al de bepalingen toepasselijk zijn, welke van dat grootboek bestaan, met dien verstande, dat de eerste inschrijvingen, krachtens deze wet te doen, kosteloos plaats hebben.

Art. 3. Aan de nieuwe schuld, rentende drie ten honderd wordt de verzekering gegeven:

in de *eerste* plaats, dat jaarlijks, te beginnen uiterlijk in het derde jaar, nadat van de eerste uitgifte, van die schuld met honderd ten honderd na voorafgaande loting zal worden afgelost een bedrag, ten minste gelijk staande met drie vierde gedeelten der ten gevolge van deze wet en der achtereenvolgende aflossingen, jaarlijks te besparen renten,

in de *tweede* plaats dat bovendien, al hetgeen jaarlijks meer dan *f* 300.000 voor amortisatie van staatsschuld zal worden bestemd, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk besteed zal worden tot aankoop tegen [illegible] van de nieuwe schuld, zoolang de prijs daarvan beneden de honderd ten honderd blijft, en dat indien die aankoop slechts gedeeltelijk zal plaats hebben bij de wet, ten minste een zoo groot deel der te besteden gelden tot aankoop der nieuwe schuld zal besteed worden, als de evenredigheid is waarin die schuld staat tot de overige rentedragende staatsschuld, met uitzondering van die ten laste van het voormalig amortisatie syndicaat.

Art. 4. Bij de verwisseling der oude Staatsschuld in de nieuw daar te stellen schuld zal, voor zoo verre daarbij wordt ingetrokken een kapitaal van *f* 248,000,000, rentende vier ten honderd, eene besparing op de renten der Staatsschuld van ten minste *f* 1,380,000 moeten worden verkregen, en voor mindere sommen naar evenredigheid.

Art. 5. Wij behouden Ons voor, het bedrag en den tijd der verschillende uitgiften van de nieuw daar te stellen schuld, en de voorwaarden, waarop die zal kunnen worden verkregen, vast te stellen.

Daarbij kan worden bepaald, dat aan de inschrijvers eene betaling in geld bij de afgifte der schuld zal worden gedaan, mits die bijbetaling niet meer bedrage dan acht gulden bij iedere duizend gulden nominaal kapitaal van de tevens uit te geven nieuwe schuld, en het gezamenlijk bedrag de som van drie millioen zeven honderd en twintig duizend gulden niet te boven ga.

Art. 6. Indien onder de voorwaarden der verwisseling eene negotiatie-loterij is opgenomen, moeten die voorwaarden zoodanig zijn ingerigt, dat daardoor verschuldigde renten de in art. 4 voorgeschrevene rentebesparing niet verminderen.

Zoodanige negotiatie-loterij mag [illegible] een *een en tachtigste gedeelte* van het kapitaal der daar te stellen nieuwe schuld.

Daarbij mag eene som in geld gevoegd worden, ten hoogste gelijkstaande met het bedrag der rentebesparing van het eerste jaar na de uitgifte.

Art. 7. Bij elke uitgifte van de nieuwe schuld zal aan de houders der thans bestaande staatsschuld, rentende drie ten honderd, ten beloope van eene telkens door Ons te bepalen hoeveelheid, de gelegenheid aangeboden kunnen worden, om hunne schuld met honderd voor honderd in de nieuwe schuld te verwisselen.

Art. 8. De onkosten door de uitgifte, de verwisseling van fondsen en de verdere krachtens deze wet te nemen maatregelen veroorzaakt, waaronder de te betalen courtage, welke een vierde ten honderd van het nominaal bedrag der te plaatsen schuld niet mag te boven gaan, mogen niet meer dan f 1,400.000 bedragen.

Art. 9. De in het vorige artikel en de in art. 5 bedoelde uitgaven worden aangewezen op het vermoedelijk batig slot van het dienstjaar 1853.

Voor zoo verre dit batig slot mogt blijken daarvoor niet geheel voldoende te zijn, worden de middelen tot dekking dezer uitgaven nader bij de wet vastgesteld.

Art. 10. Ouders, voogden, curators, bewindvoerders en alle andere personen met het beheer of toezigt over den persoon of de goederen van derden belast, fidei commissaire en usufructuaire bezitters, alsmede de bestuurders van gestichten en instellingen van allen aard, zijn gemagtigd en bevoegd om, voor de personen welke zij vertegenwoordigen, of voor de instellingen of boedels onder hun beheer, tot de in deze wet bedoelde verwisseling van schuld over te gaan.

Art. 11. De schuldbrieven ten gevolge van deze wet in te trekken worden maandelijks ter Algemeene Rekenkamer overgebragt en vernietigd. De ingetrokken inschrijvingen *vier* en *twee en een half* percent nationale schuld worden bij de grootboeken overgeschreven op de rekening van geamortiseerde fondsen.

Art. 12. Aan de Algemeene Rekenkamer wordt dagelijks eene specifieke opgave gedaan van de afgegevene aanwijzingen tot inschrijving in het nieuwe grootboek der drie pCts. schuld.

Van de plaatsing, intrekking, uitgifte en verwisseling van schulden, krachtens deze wet te doen, wordt eene afzonderlijke verantwoording aan de Algemeene Rekenkamer gedaan en met haar jaarlijks verslag aan de Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 13. Indien er bij de [illegible] daar te stellen schuld rentebewijzen worden afgegeven, verjaren deze met het verloop van vijf jaren na hunne dagteekening.

Art. 14. Na den 31 December 1857 kan, indien die termijn niet vroeger bij de wet verlengd wordt, geene verdere verwisseling van schuld krachtens deze wet worden uitgeschreven.

Lasten en bevelen enz.

Bij dit ontwerp is gevoegd de volgende *Memorie van Toelichting*.

De in Dec. 1852 uitgevaardigde wet tot amortisatie en conversie van schuld heeft, wat het laatste doel betreft, geene uitvoering kunnen erlangen.

De strekking toch van die wet bragt mede, dat hooge beursprijzen gevorderd werden om de uitvoering mogelijk te maken.

Terwijl intusschen de stand van zaken in Europa het bereiken van zoodanige beursprijzen belet heeft, is echter de toestand der finantien van Nederland, wel verre van ongunstiger te worden, steeds meer en meer verbeterende.

Om van de schuldvermindering, welke in de jaren 1844—1849 plaats heeft gehad te zwijgen, zoo is er sedert 1850 tot en met dit oogenblik bereids van de staatsschuld vernietigd een nominaal kapitaal van ruim *f* 24,000,000, terwijl alsnog van de bij de wet van 23 Dec. 1853 (*St.bl.* n°. 138) aangewezen middelen ongebruikt is eene som van ruim *f* 350,000.

Bovendien is voor dezelfde bestemming *f* 1,086,362.50 op de begrooting van uitgaven voor het jaar 1854 toegestaan.

Desniettegenstaande ziet de Regering zich in staat om eene nadere wet voor te stellen, krachtens welke op nieuw *f* 1.500.000, voortspruitende uit het fonds der koopprijzen van domeinen, tot schulddelging worden besteed.

Dit een en ander kan geschieden zonder dat nog aangeroerd is het vermoedelijk batig slot van het jaar 1853, dat nagenoeg *f* 5.000.000 zal bedragen.

De middelen over het jaar 1854 belooven eene ruime dekking van al de reeds toegestane uitgaven; ook van die, welke de voorzigtigheid gebiedt, dat tot instandhouding van het leger worden aangenomen, evenzeer als tot verhooging van eenige hoofdstukken der begrooting, ten gevolge der vermeerdering van prijzen en arbeidsloonen.

De vooruitzigten daaromtrent bestaande, zijn van dien aard, dat de Regering reeds gereed heeft voorstellen tot vermindering van belastingen, die op de eerste levensbehoeften en op handel en scheepvaart drukken, alsmede een voorstel tot verbetering der personele belasting, in het belang van den minderen middenstand.

Tot het indienen daarvan zou, ondanks de noodzakelijke verhooging van uitgaven, waarop is gewezen, zijn overgegaan, ware het niet, dat zij het onverantwoordelijk oordeelde, om zulk een gewigtigen stap te doen op een oogenblik, waarop de rust in Europa ernstig wordt bedreigd.

In dezen staat van 's rijks finantien mag de regering verlangen, dat de schuldeischers van den Staat met haar medewerken, om de renten, welke zij uit de schatkist genieten, op eenen billijken voet te bepalen, wanneer hun daartegen bij de wet de verzekering van eene allengs klimmende integrale aflossing van schuld wordt gegeven, en zij daarbij het voorregt erlangen, zich bij volvoering der daartoe strekkende maatregelen, voor eene nadere verlaging van [illegible]

In allen gevalle was het de pligt der regering, om het oog op deze belangrijke aangelegenheid gevestigd te houden.

Zij heeft zulks gedaan en gelooft, dat er maatregelen te beramen zijn, welke met niet ongegronde hoop op goed gevolg, wanneer het daartoe geschikte oogenblik [illegible] wordt, ten uitvoer kunnen worden gelegd.

Twee voorwaarden zijn daartoe [illegible] plaats, dat de plannen in dier voege [illegible] het welslagen daarvan niet afhankelijk [illegible] plaats, stand der prijzen van de fondsen [illegible] worde, dat de Regering [illegible], een begin om, wanneer [illegible] zij alzoo niet ver- met de [illegible] kan worden, nog eerst pligt zij om [illegible], dat onmisbaar gevorderd [illegible] van wettelijke bepalingen en te- wordt tot [illegible] van dergelijke maatregelen wordt [illegible] openbare discussie daarover kort voor [illegible]

[illegible] eenmaal de bevoegdheid erlangd hebbende, [illegible] Regering ieder geschikt oogenblik kunnen waarne-

men, om, hetzij in eens, hetzij allengskens, de vrijwillige renteverminderingen tot stand te brengen.

Tot dat einde wenscht de Regering gemagtigd te zijn, een nieuw *drie percents* fonds uit te geven, waaraan eene integrale aflossing bij de Wet verzekerd wordt, welke voor de schatkist geene bezwaren zal opleveren, maar integendeel haar allengskens van den rentelast zal ontheffen.

De Regering moet aan zich behouden de bepaling van de wijze hoe, en de voorwaarden waarop, zij dit nieuwe fonds tegen bestaande schuld zal uitwisselen; ontijdige bekendheid daarvan zou de goede uitvoering, zoo al niet geheel beletten, althans zeer belemmeren.

De Regering verlangt echter geen onbepaald vertrouwen.

Dat vertrouwen vraagt zij alleen onder verpligting van verwezenlijking der navolgende voorwaarden: 1o. dat de Staat verzekerd zij, dat de maatregel, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk uitgevoerd, nimmer tengevolge zal hebben, dat een hooger kapitaal schuld zal worden uitgegeven dan er wordt ingetrokken; ook wanneer men bij het uit te geven kapitaal schuld voegt het bedrag der geldelijke bijpassing, die mogt worden toegekend en waarvan het maximum in het voorstel van Wet is uitgedrukt.

Zoo de plannen, welke er bestaan, wèl mogen slagen, zal er integendeel eene, al is het dan ook evenredig geringe, vermindering van het nominaal bedrag der schuld uit voortvloeijen; 2°. dat de maatregel, indien hij in zijn geheel slaagt, eene besparing van rente zal te weeg brengen van minstens *f* 1,330,000, en zoo die gedeeltelijk slaagt in evenredigheid; 3°. dat, bij zooverre het noodig mogt worden bevonden, tot het middel van loterij zijn toevlugt te nemen, daarvan slechts een zeer spaarzaam en bij de wet bepaald gebruik mag worden gemaakt, zoodat die loterij over niet meer dan ten hoogste over een *een en tachtigste* deel der uit te geven schuld zal mogen loopen, en zoo er eene som in geld mogt worden bijgevoegd, die som de in een jaar te behalen winst niet mag te boven gaan. In het algemeen spruiten uit eene negotie-loterij, waarvan geen tot op een gering bedrag gesplitste loten worden uitgegeven, niet die gevaarlijke gevolgen voort, welke aan andere loterijen zijn verbonden; maar in het bijzonder schijnt de voorgestelde beperking, die de eventueel uit te schrijven negotiatie-loterij, tot een gering bedrag bepaalt, mede te brengen, dat daartegen geen bezwaar kan bestaan bij hen, die eens voor altijd 's lands financiën wenschen verzekerd te zien; 4°. dat de bevoegdheid om eene som in geld bij de uit te geven schuld te voegen, indien de maatregel in zijn geheel wordt uitgevoerd, de som van *f* 3,720,000 niet zal te boven gaan, en bij gedeeltelijke uitvoering niet meer zal bedragen dan *f* 8 bij iedere *f* 1000 der uit te geven schuld; zullende deze gelden met en benevens die der onkosten nagenoeg voor derzelver vollen bedrag uit de beschikbare middelen van 1853 kunnen worden gedekt; 5°. dat ook de voor amortisatie jaarlijks te bepalen som tot zoodanig bedrag bij de wet worde vastgesteld, dat men verzekerd zij, dat, zoo aan de eene zijde de schuldeischers van den Staat hunne regten verzekerd zien, aan de andere zijde die Staat jaarlijks een vast en klimmend voordeel uit den maatregel geniete.

Wanneer men die voordeelen van den maatregel, in zijn geheel uitgevoerd, berekent, en de rentebesparing verondersteld wordt niet meer dan het minimum te zullen bereiken, zal het eerste jaar daaruit nagenoeg *f* 1,035,000 worden afgelost en de schatkist *f* 345,000 minder aan renten betalen; daarna klimmen jaarlijks zoowel de aflossingen aan de schuldeischers, als de rentebesparingen voor de schatkist. Eindelijk 6°. dat de gelegenheid wordt geopend, om de houders der thans bestaande 3% schuld in staat te stellen, hunne fondsen in zekere evenredigheid, zonder bijlage, te verwisselen in de nieuwe losbare 3%. Die evenredigheid moet zoodanig bepaald zijn, dat bij het slagen van het plan in zijn geheel, de geheele thans bestaande 3% schuld in de losbare 3% kan overgaan.

Deze bijvoeging is billijk en voor den Staat wenschelijk.

Zij is billijk, omdat men, vooral aan die houders, wier trouwhartige medewerking den Staat, in moeijelijke oogenblikken met terzijdestelling van alle eigenbelang, is te hulp gekomen, de gelegenheid moet geven om deelhebbers te kunnen zijn van een fonds, aan hetwelk eene integrale aflossing wordt toegezegd.

Zij is wenschelijk voor den Staat, deels, omdat het vooruitzigt om dit te kunnen doen de deelneming in het plan zal bevorderen, deels, omdat daardoor de mogelijkheid ontstaat, om 's Rijks schuld te vereenvoudigen.

Met deze beschouwingen zijn de eerste artikelen van het wetsontwerp, welke strekken om de magtiging en hare grenzen en voorwaarden te regelen, toegelicht.

De verdere artikelen strekken alleen om de deelneming voor de houders van gequalificeerde rekeningen mogelijk en gemakkelijk te maken; en om de contrôlen zoowel van de Alg. Rekenkamer, als van de Staten-Generaal te verzekeren.

De Regering hoopt, dat hare beschouwingen de goedkeuring van de Staten-Generaal mogen erlangen, en dat op deze wijze de weg zal kunnen worden gebaand, om aan de eene zijde reeds aanvankelijk tot een niet onbelangrijk bedrag en allengskens tot een hooger eijfer den rentelast van den staat te verminderen, en aan de andere zijde het lot der renteheffers van den staat door wettelijke en boven allen twijfel verhevene bepalingen te verzekeren.

Dit eenmaal geschied zijnde, zullen de lasten, welke nog van de natie in het belang van haar eigen welvaart moeten worden geheven, gaande weg verminderen en zal men ook, gelijk zulks in de plannen der Regering ligt, met meer gerustheid, zoodra Europa's toestand slechts eenigzins minder bedenkelijk is, kunnen overgaan tot de vermindering van die lasten, welke drukken op hen, voor wie het dragen daarvan minder gemakkelijk is.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en
ad interim Minister van Financiën.
(get.) VAN HALL.

De Morgenster vervolgt in N°. 85 hare beschouwingen over *de jongste aanval op Mr. G. Groen van Prinsterer en zijne leer.*

»De leer en het liberalismus. Liberalismus en liberale »denkbeelden zijn de bête noire van Groen — *valsche* »*begrippen.*»

»Wat tegen zijne overtuiging geschied is, heeft het li»beralisme gedaan.»

»'t Bijgeloof, dat de oorzaak der heksen-processen werd, »zag in 't kwaad, dat iemand overkwam, duivelschen »invloed, zoo Groen, in de »onrust, verdeeldheid, partij»schap» van den lateren tijd den invloed der valsche »begrippen.»

»Ze zijn *opstand tegen God, gevolgtrekkingen van* »*stelselmatige godloochening*»

»'t Liberalismus heeft bij hem een diabolisch karakter, »bl. 9.»

»De aanhangers zou hij wel bezetenen willen noemen»

»Liefde tot den Heiland geeft den eenigen waarborg van »echte en duurzame menschenliefde, 't welk de inquisi»teurs bezielde: *periissent nisi periissent?* (*Zonder ver*»*branding waren zij verloren; de straf weldaad.*) bl. 10.»

»Daden van willekeur en geweld, als de ordonnantiën »van Karel X, schrijft Groen op rekening der *liberale* »begrippen.»

»Is dit ook *reconstructie der geschiedenis*, waartegen »hij anders ijvert?»

»De Bartholomeus-nacht, de geregtelijke moord van »Oldenbarneveld, die der de Witten, de coup d'état van »2 December dus ook daden van liberale willekeur?»

»Hoe kan een man van fatsoenlijke opvoeding zoo grof »zijn?»

»Een *odium theologicum*, een niets ontziend fanatisme »de eenige oorzaak, bl. 11.»

»Den Katholieken zoekt Groen zich aangenaam te maken, »schrijvende: «belijder van het Christendom, heb ik nooit »het wezen der hervorming gesteld in eene vrijheid van »onderzoek, die ten laatste elke geopenbaarde waarheid »aan 't wankelen brengt.»»

»Is echter het Protestantisme denkbaar, zonder het *regt* »van vrijheid van onderzoek?»

»Met welk regt ontzegt men dit aan volgende geslach»ten, zoo vroegere in een tijdperk van overgang van het »oude tot het nieuwe, gelijk dat der Hervorming was, »zich dat regt toeëigenden?»

»*Beperkt onderzoek* is een onding.»

»Groen veroordeelt het vrije onderzoek, omdat hij »vreest, dat de waarheid er door vallen zal. bl. 14.»

»Deze vrees voert regelregt der Katholieke Kerk in de »armen, bl. 15.»

»*Kan de goddelijke* waarheid door onderzoek aan 't »wankelen gebragt, kan zij er anders, dan door ver»heerlijkt worden?»

»Van zwak- en kleingeloovigheid getuigt die vrees.»

»Zij heeft Groen's oordeel beneveld, bl. 16.»

»Bleek de waarheid *onwaarheid* te zijn, zou men dan, »gelijk de Farizeën, de *waarheid* mogen terugstooten?»

»'t Christendom is bij Groen 't aanhangen van een *leer*, »en wel van de oude hervormde leer, zoo als hij dat »verstaat — daarom acht hij het niet tegen vrij onderzoek »bestand?»

»Hij klemt zich vast aan kerkleer, heeft lust aan de »leden der kerk eigen oordeel te ontzeggen en op *de* kerk »(Groen refer.) over te brengen, ziet benijdend op de »katholieke kerk; spreekt met haar van *de alleen zalig*»*makende, onfeilbare* en *onveranderlijke kerkleer*, bl 17.»

»'t Liberalismus — n. b. altijd verschil in begrippen van »Groen — vraagt van alles *rekenschap*, *zoekt* de waar»heid: daarom is 't hem zoo gehucht, bl. 17.»

»Is het te verwonderen, dat Groen rusteloos ijvert voor »de handhaving zijner leer?»

»Neen, maar wel dat velen nog voorgeven, niet te »weten, wat hij wil, terwijl 't zoo klaar als de dag in »zijne schriften te lezen is, bl. 18.»

»Volkomen vrijheid van godsdienstige begrippen behoort »geen vrijbrief te zijn voor het prediken van onzedelijk»heid en godloochening. Wel te verstaan liberalisme — »godloochening.»

»Gelijke bescherming van godsdienstige gezindheden »niet te dulden.»

»Geen openbare godsdienstoefening te mogen belem»meren, goed in een Staat, waar de openbare orde op »de Evangelische (Hervormde orthodoxe) belijdenis rust.»

»'t Eenige doel van Groen's theorie is: eigen heer»schappij.»

»Elke vrijheid wil zij onder *hare* voogdijschap »brengen.»

»Daartoe bewerkt zij de openbare meening.»

»In troebel water vischt zij 't liefst.»

»Dralen is haar kenmerk — Groen de Fabius Cunctator »der regtzinnigheid, bl. 19.»

»Dit een teeken van aangeboren zwakheid.»

»De anti-revolutionnaire partij is klein en hare bestand»deelen zijn niet homogeen.»

»Zij heeft tegen een magtigen stroom op te roeijen.»

»In 't karakter der Nederlanders zal zij zich bedrogen »vinden.»

»'t Is niet meer 1618 en 1619.»

»Men is aan redenering, nadenken en critische beschou»wing gewend, heeft eerbied voor 's menschen over»tuiging.»

»De *matiging*, onzer natie eigen, duldt niet, dat uit»sluitende rigtingen den boventoon *blijven* voeren, bl. 20.»

»Van de werkzaamheden dezer school zal, na jaren, »niet aangeteekend blijven, dan Groen's bijtende ironie »en Da Costa's vurig lied.»

Nederlandsche Regtsgeleerdheden.

De Nederlander uit in No. 1111 de volgende klagt:

»Buiten eenigen twijfel, wanneer ook dit Ministerie enkel »onze tegenstanders raadpleegt, zullen onze vrienden, in naam »der wetenschap en zonder eerbiediging van de regten der kerk »van den Academischen leerstoel worden geweerd.»

Die klagt kan het Ministerie niet treffen, *tenzij* het geen acht slaat op de voordragt, welke door Curatoren krachtens het organiek besluit van 1815, wordt opgemaakt en aangeboden.

De vrienden willen hunne vrienden op den Academischen leerstoel voor de godgeleerdheid plaatsen. Wij herinneren, dat eene *koninklijke* benoeming alleen daartoe den weg baant, en dat het weinig eerbied voor de regten *der kroon* en voor de conscientie van *een verantwoordelijk Ministerie* verraadt, gezwegen nog van de bescheidenheid, die haar boven alles voegt, wanneer de anti-revolutionnaire partij *de Regering* dwingt om te gelooven: *Nul n'aura d'esprit que nous et nos amis.*

In *de Nederlander* van 7 Febr. wordt de strijd herdacht, in de Tweede Kamer den 20 December gestreden tusschen de HH. THORBECKE en VAN HALL.

Dat blad zegt daarvan ten slotte:

»Wat ons betreft, wij achten niet, dat dit Ministerie *in alles* »aan het vorige gelijk is, maar we vreezen dat de *eenzelvigheid* »*van beginsel*, zoowel tegen de hoofdgedachte der *April-beweging* »als tegen den eisch van de *anti-revolutionnaire partij*, be»zwaarlijk kan worden ontkend.»

»De Heer VAN HALL, was het uit vastheid of weifeling van »overtuiging? sprak *tweemaal* van eene *versletene rigting*. Of »die *versletenheid* moet niet te zeer rekening worden gemaakt, »vooral niet zoo dit kabinet, ondanks de onoverkomelijke kloof »met het Ministerie THORBECKE homogeen is in *de bestrijding* »*der Christelijk-historische grondslagen van den Nederlandschen* »*Staat.*»

Uit de felheid tegen het Ministerie DONKER-VAN HALL, besluiten wij tot het zeker niet ongegrond vermoeden, dat *in April* 1853 aan de *anti-revolutionnaire partij* toezeggingen zijn gedaan, waarvan de vervulling faalt. Dat zou een duidelijk kenmerk der «tegenovergestelde rigting» zijn.

Men leest in *de Nederlander:*

»Zonder de felheid goed te keuren van sommige protestantsche bladen tegen het Ministerie zouden wij, in het belang »van het vaderland, wenschelijk achten, dat de regering zich »ernstig afvroeg, of ze niet door het teleurstellen van billijke »verwachting, aanleiding tot regtmatige klagt geeft.»

Wij voegen bij dien wensch, in het belang van Vaderland en Koning, een tweede, dat de anti-revolutionnaire partij ernstiglijk onderzoeke, of zij niet het meest, door verschillende illusiën bij de optreding van het nieuwe ministerie op te wekken, tot teleurstelling en tot ondermijning van het openbaar gezag aanleiding heeft gegeven.

Buitenland.

ENGELAND.

H. M. de Koningin heeft den heer A. Paget, thans secretaris van ambassade te Athene, in diezelfde hoedanigheid overgeplaatst naar 's Gravenhage.

— De *Times* bevat een hoofdartikel, waarin dat blad zegt dat de termijn van 40 dagen, door de Porte aan Rusland toegestaan, tot de aanneming van de door Turkije reeds aangenomen voorstellen, den 8sten dezer was verstreken, zoodat de Porte en hare bondgenooten volkomen geregtvaardigd zijn, wanneer zij, zonder verdere stappen te doen, thans maatregelen nemen, die de omstandigheden mogten noodzakelijk maken. De termijn, voor den terugkeer van de Russische schepen naar hunne havens, moet mede reeds verstreken zijn. Zoo de oorlog onvermijdelijk is, dan acht gemeld blad het onverschillig of de bepaalde oorlogsverklaring van Rusland, dan wel van de westelijke mogendheden uitga. Het zegt, dat eene slechts tijdelijke verzoening op dit oogenblik, met het vooruitzigt dat Rusland eenige nieuwe voordeelen wil behalen van het verval des Turkschen rijks, wanneer de andere Europesche mogendheden minder vereenigd, of op andere wijze verbonden mogten zijn, niet de uitslag zijn kan, dien men thans verlangt of met grond verlangen kan. Zoo de Britsche Regering geduld heeft, dat Keizer Nicolaas geduchte krijgstoerustingen gemaakt heeft, met het waarschijnlijk doel om den Donau over te trekken, en de verovering van Konstantinopel te beproeven, dan bestaan er voldoende redenen, om Engeland en zijne bondgenooten te regtvaardigen, wanneer zij het ergste willen voorkomen en daartoe de krachtdadigste stappen doen, tijdig genoeg voor alle partijen om een einde te maken aan den staat van onzekerheid, die toch geen voordeel kan opleveren. De vijandelijkheden in Azie en in de vorstendommen zijn hervat. De krijg wordt daar weder hevig gevoerd, en er moet, zegt de *Times*, de rol, welke wij geroepen zijn te vervullen, duidelijk aangewezen worden, alvorens eene nieuwe ramp het medelijden en den wrok van het beschaafde Europa opwekke.

— Er hebben dezer dagen verschillende conferenties plaats gehad, betrekkelijk de behandeling der oorlogszaken. De Hertog van New-Castle en lord Palmerston, ach-

noodzakelijk een' bijzonderen secretaris van staat te benoemen, die uitsluitend belast zal zijn, mede te waken voor al het hetgeen tot den oorlog betrekking heeft. Dat vraagstuk is thans aan het Kabinet ter beslissing onderworpen.

— Men berekent hier dat, zoo men goede stoombooten bezigt, de expeditionnaire legermagt in 14 dagen tijds naar Konstantinopel zal kunnen worden overgebragt. Men wil, dat Z. K. H. de Hertog van Cambridge tot die legermagt zal behooren en het bevel over eene brigarde van de garde zal voeren, Lord Gough zou met het bevel over het leger, en de admiraal Seymour met dat over de vloot, in het Oosten belast worden. Reeds is het Britsche oorlogs- en stoomvaartuig *de Hekla* te Elseneur aangekomen, belast met eene zending in de Noordsche zeehavens.

— Uit de laatst in het Parlement gedane mededeelingen nopens het Oostersche vraagstuk, is o. a. gebleken, dat de Britsche Regering van Zweden en Denemarken de verklaring heeft ontvangen, dat zij voornemens zijn, zich strikt en geheel onzijdig te houden. Frankrijk en Engeland hebben die staatkunde goedgekeurd, alsmede de middelen, waarmede die Rijken daaraan gevolg willen geven. Hunne onzijdigheid zal dan ook worden geëerbiedigd. Maar het Russische gouvernement heeft daar tegen vele bezwaren ingebragt, en zijn misnoegen over den stap der Scandinavische mogendheden aan den dag gelegd, zoodat het eerst zelfs weigerde de ontvangst der onzijdigheids-verklaring te erkennen.

Een der ministers, lord Granville, heeft bij dezelfde gelegenheid te kennen gegeven, dat zoolang de oorlog nog niet is verklaard, er nog altijd eenigen kans bestond op het behoud des vredes. Hij achtte het niet onmogelijk, dat de eendragt der vier mogendheden, welke door de staatkunde van Engeland en Frankrijk is bewerkt, Rusland doet besluiten, om in een of ander opzigt de gewelddadige en onvoorzigtige handelwijze te verlaten, die het tot nog toe gevolgd heeft.

SPANJE.

Den 6den dezer is te Madrid een 14tal personen in hechtenis genomen, die tot de ultra-liberale partij behoorden. Er schijnen belangrijke papieren bij hen in beslag genomen te zijn, maar men gelooft niet, dat er eene bepaalde zamenzwering is ontdekt. De Regering was voornemens aan hare gezanten te Parijs en Londen belangrijke instructien te doen toekomen, ten einde zij het oog zouden houden, op de bewegingen der Spaansche uitgewekenen in de beide landen.

TURKIJE.

Van het krijgstooneel zijn geene nadere stellige berigten ontvangen. De voorname vraag, die in de dagbladen behandeld wordt, betreft de houding, welke Oostenrijk mogt besloten hebben tegenover Rusland in het Oostersche vraagstuk aan te nemen. Reeds gisteren werd medegedeeld, dat te dien aanzien zeer uiteenloopende geruchten in omloop waren. De *Constitutionnel* berigt, dat de vorm, waaronder Keizer van Oostenrijk zijne besluiten heeft kenbaar gemaakt, aantoont, dat deze zich nog in den staat van mogelijke gebeurtenissen bevinden. Frans Joseph zal, voor tot een bepaald besluit over te gaan, het antwoord van Keizer Nicolaas afwachten op het eigenhandig schrijven, dat hij aan den Czaar gerigt heeft, en dat door graaf Orloff is overgebragt. Daaruit blijkt dus, dat, welke ook de bedoelingen van het Weener kabinet mogen zijn, het tot hiertoe te Petersburg nog niet de verklaring gedaan heeft, welke het *Journal des Débats* heeft aangekondigd. Te Petersburg is aangekomen de graaf Valentin Ester Hazy, die tot Oostenrijksch minister bij het Russische hof benoemd is. Volgens *la Patrie* hield men het berigt, dat prins Windisch Grätz door den Keizer van Oostenrijk met eene zending naar St. Petersburg is belast, voor ongegrond.

Men meldt, dat het Fransch eskader, dat laatst onder het bevel van den admiraal Bruat, Brest verlaten heeft, zich immers voorloopig bepaaldelijk naar Toulon begeeft.

Ook de Engelsche dagbladen deelen vele staatsstukken over de Oostersche aangelegenheden mede, en meer bijzonder over de terugroeping van den heer v. Brunow uit Londen Zij zijn meerendeels van gelijksoortigen inhoud, als die welke in Parijs zijn openbaar gemaakt. Daaruit blijkt o. a. dat lord Clarendon aan den Britschen minister te Petersburg heeft aangeschreven, graaf Nesselrode te verwittigen, dat hij, gezant, bevel ontvangen heeft, Petersburg te verlaten met al de personen, die tot het gezantschap behooren en naar Engeland terug keeren, met vermijding van alle noodeloos uitstel. Gelijke instructien zijn door de Fransche regering aan den generaal de Castel Bajac gezonden. Uit de staatsstukken die in de beide rijken nu het licht zien, wordt deze, niet onbelangrijke opmerking getrokken; dat, bij het begin van het geschil en gedurende het grootste gedeelte van deszelfs loop, de taal der Fransche regering eene meer stellige, duidelijke en krachtige strekking had, dan die van het Engelsch kabinet. Het is Frankrijk, dat voorwaarts treedt, dat zich het meest vastbeslotene betoont. Maar in de laatst gewisselde stukken, schijnen de rollen eenigzins gewijzigd te zijn. Nu is het Engeland dat meer bepaald besloten schijnt. Men leidt die gevolgtrekking vooral af, uit de depêches, in antwoord op de vragen van Rusland, nopens het binnenloopen van de vereenigde vloot in de Zwarte zee.

Betreffende het expeditie-leger, dat, naar men zegt, uit Frankrijk naar Turkije zal gezonden worden, verneemt men, dat het onder het opperbevelhebberschap zal staan van den generaal Pelissier, ten zij het gewigt van den strijd de tegenwoordigheid van een maarschalk van Frankrijk zou vereischen, in welk geval of de maarschalk de St. Arnaud, of de maarschalk Vaillant zullen optreden, met den generaal Pelissier als chef van den algemeenen staf. Het expeditie-corps zal uit vier afdeelingen bestaan, waarvan twee onder bevel van den generaal Canrobert, en twee onder bevel van den generaal Macmahon. Zeer stellig is het, dat door de regering eene overeenkomst is getroffen voor den overvoer van 50,000 of 100,000 paar schoenen voor Fransche troepen in het Oosten. Ook heeft het ministerie van oorlog de aanbesteding aangekondigd van 30,000 paar kousen, 20,000 wollen mutsen, 2000 dekens, 12,000 servetten, 24,000 kilogrammen linnen, geschikt tot het leggen van verbanden, 6000 kilogrammen pluksel, enz.

Langs den Noorder-Spoorweg worden steeds vele krijgsbehoeften verzonden. Uit de geschutgieterij van Douai zendt men voortdurend kanonnen en duizenden obussen en granaten naar Toulon.

— De te New-York aanwezige uitgewekenen hadden zich tot een regement vereenigd en maakten zich gereed om naar Turkije te vertrekken, ten einde dat land tegen Rusland bij te staan.

— De aanvankelijk gekoesterde meening, dat de benoeming van Rizza-Pacha tot minister in Turkije, in plaats van Mehemed-Ali, eene vredelievende beteekenis zou hebben, wordt door de Engelsche ministeriële bladen tegengesproken; met bijvoeging, dat die benoeming geschied is omdat Rizza-Pacha bekwamer en voortvarender is dan zijn voorganger, en dat de in den laatsten tijd plaats gehad hebbende gebeurtenissen gestrekt hebben, om de Porte meer dan ooit aan te moedigen tot het handhaven van hare stelling in Europa.

Binnenland.

's Gravenhage, 14 Februarij.

Z. M. heeft den luit. ter zee der 1ste klasse F. A. A. Gregory vergunning verleend toe het aannemen en dragen van de versierselen van ridder van de Dannebrogs-orde der 3de klasse, hem door Z. M. den Koning van Denemarken geschonken.

Z. M. heeft de navolgende gunstige bepalingen daargesteld, als:

a. verhooging van soldijen voor eenige qualiteiten van schepelingen van ondergeschikte graden bij de marine;

b. oprigting van een vast corps schepelingen van minderen graad dan die bedoeld bij Koninklijk besluit van den 29 Dec. 1835, n°. 70, waarbij een vast corps dek- en onder-officieren is ingesteld;

c. verhooging van eenige soldijen bij het corps mariniers, bij hunne inscheping;

d. het verleenen eener onderscheiding aan die manschappen van het corps mariniers, die zich zulks door bijzonder goed gedrag waardig maken, en

e. verhooging van premien bij engagement, aan dek- en onder-officieren en matrozen der 1ste en 2de klasse, uitbetaling aan boord van een grooter gedeelte der soldijen voor sommige schepelingen, dan tot nu toe plaats had, wijziging in den diensttijd der aan te nemen ligt-matrozen en opname eener nieuwe qualiteit in het corps dek- en onder-officieren.

Men zegt, dat door den heer Donker Curtius, Minister van Justitie, aan den Raad van State was aangeboden een ontwerp van wet, regelende het regt van vereeniging en vergadering.

Dat ontwerp moet door den Raad van State gewogen, maar te ligt zijn bevonden, zoodat de Minister van Justitie zijn arbeid weder zou hebben ingetrokken.

HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik hebben eergisteren morgen de godsdienstoefening in de Ev. Luthersche kerk bijgewoond, onder het gehoor van den WelEerw. heer Ds. Reudler.

* Naar men verneemt zal door Z. K. H. prins Frederik in den loop dezer week een groot bal gegeven worden.

* Gisteren heeft in het departement van Oorlog de eerste vergadering van het committé van defensie plaats gehad, onder het voorzitterschap van den luitenant-generaal Nepveu. Deze vergadering werd door Z. K. H. prins Frederik bijgewoond.

* In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *Fuhri* afgestapt eene commissie uit den gemeenteraad van Geertruidenberg, bestaande uit de heeren burgemeester L. P. Coene, W. J. de Hoog en J. D. C. Tibsingh, die heden bij Z. Exc. den minister van Oorlog ten gehoore zijn ontvangen.

* De Staatsraad commissaris des Konings in Gelderland, graaf van Limburg Stirum, zal zich morgen weder naar Arnhem begeven.

* Naar men verneemt heeft de financiële commissie uit Luxemburg hare werkzaamheden in de residentie volbragt, en zullen die heeren heden of morgen naar Luxemburg terugkeeren.

* Met genoegen hebben wij vernomen, dat door heeren burgemeester en wethouders dezer stad, eerstdaags voor het Delftsche veer, eene fraaije verbeterde veerschuit in dienst zal worden gesteld. Deze is, onder toezigt van den onder-architect, den heer van der Waaijen Pieterse, gebouwd bij den scheepmaker J. van der Plas, te Wateringen. Deze veerschuit zal bevaren worden door schipper B. J. de Groot. Zij wordt door eene verbeterde sturing gestuurd, waardoor de stuurstoel en de roef veel verbeterd zijn. De toegangen tot het ruim zijn geplaatst op de plecht, hetgeen veel beter te achten is dan de vroegere toegangen tot het ruim. Daar deze veerschuit zeer gemakkelijk zal varen, zoo zal de overvaart ook spoediger kunnen worden gedaan. Wij kunnen deze veerschuit een sieraad van het Delftsche veer noemen en wenschen, dat bij vervolg alle nieuwe veerschuiten, volgens dat model mogen gebouwd worden.

* Onlangs werd in de dagbladen melding gemaakt van zekere procedure, door den heer en mevrouw van Ollefen aangevangen tegen den heer A. Peters, tot uitkeering der appointementen, welke eerstgemelde, wegens hun engagement aan het tooneel, onder directie van laatstgemelden, over de maanden Junij, Julij en Augustus van het verleden jaar te vorderen hadden. Heden heeft de arrondissements-Regtbank alhier in deze zaak uitspraak gedaan en den eisch van den heer en mevrouw van Ollefen toegewezen, met veroordeeling van den heer Peters in de kosten.

* De minister van kolonien heeft ter kennis van de belanghebbende ouders of voogden gebragt, dat, krachtens het Koninklijk besluit van 26 November 1845, n°. 63, met den 1 September dezes jaars twee jongelingen zullen worden bestemd, om, volgens een daaromtrent vastgesteld reglement, onder het oppertoezigt van den heer G. J. Mulder, hoogleeraar in de faculteit der wis- en natuurkunde aan 's Rijks hoogeschool te Utrecht, te worden opgeleid tot apothekers bij het leger in Oost-Indie, en dat wanneer zij hunne zonen of pupillen daarvoor verlangen in aanmerking te brengen, dezen op Maandag den 12 Junij 1854 des morgens ten 10 ure, in het scheikundig Laboratorium der genoemde hoogeschool zullen worden toegelaten tot het afleggen van een vergelijkend examen. De verzoeken tot deze toelating zullen op zegel geschreven en postvrij, voor den 1 Mei 1854 bij het Ministerie van kolonien moeten zijn ontvangen en daarbij worden overgelegd eenige stukken in de Staats-Courant van 14 dezer vermeld.

Mgr. F. J. van Vree, bisschop van Haarlem is eergister avond te Amsterdam aangekomen en ten huize van den Z.Ew. heer deken en pastoor B. Hofman afgestapt.

Door de eerste deurwaarders bij de arr. regtbank te Sneek, de heeren S. Camphuis en B. Stellingwerff, is dezer dagen aan Z. M. en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een adres ingediend, waarvan gedrukte afschriften aan de eerste deurwaarders bij de arr. regtbanken in het Rijk zijn gezonden, met uitnoodiging, om soortgelijke adressen in te dienen, indien zij in hunne gevoelens deelden. Dit adres houdt het verzoek in, dat aan de eerste deurwaarders bij de arr. regtbanken, die, even als alle overige ambtenaren der justitie, diensten moeten bewijzen en die daarenboven in het patent zijn aangeslagen, eenige vergoeding worde toegelegd, voor al die op hen rustende verpligtingen, even als aan de denrwaarders bij den Hoogen Raad en bij de Prov. geregtshoven.

Volgens een berigt van Z. M. consul te Dantzig, zijn aldaar gedurende het laatste halfjaar van 1853 regtstreeks uit Nederland aangekomen 65 Nederlandsche schepen, metende 3185 lasten, als van Groningen drie, van Stavoren een, van Delfzijl twee, van Zwolle twee in ballast, van Dordrecht drie met oud ijzer en een in ballast, van Amsterdam 22 met stukgoederen, een met steenen, zes met oud ijzer, een met pannen, tien in ballast; van Rotterdam vier met oud ijzer, een met stukgoederen, een in ballast; van Harlingen twee met pannen, een met oud ijzer, twee in ballast; van Edam een; van Termunterzijl een in ballast.

Uit vreemde havens kwamen 64 Nederl. schepen, metende 2788 lasten, als van Rouen vijf met pleister en een in ballast; van Bremen drie met steenen, vijf met stukgoederen; van Kopenhagen acht in ballast; van Londen drie met stukgoederen, zeven in ballast; van Rendsburg een in ballast; van New Castle een met steenkolen, een met stukgoederen; van Hamburg vier met stukgoederen, een in ballast; van Harburg twee met steenen; naar Korsoer twee; van Huzum een; van Goole een; van Plymouth twee; van Caen een; van Nantes een; van Bridefort een; van Harwich een; van Haderslebem een in ballast; van St. Petersburg een met granen; van Catania een met zwavel; van Sunderland een met steenkolen; van Wijck drie met haring; van Lubeck een met wijn; van Banff een met haring.

Naar Nederland regtstreeks vertrokken uit Dantzig 72 Nederlandsche schepen, metende 3328 lasten, als naar Dordrecht twee; naar Stavoren een; naar Rotterdam vier; naar Amsterdam 57; naar Delfzijl een; naar Zwolle [illegible] naar Edam twee; naar Termunterzijl een; naar Groningen een; naar Schiedam een; naar Harlingen een. Al deze schepen waren geladen met hout en granen.

Naar vreemde havens vertrokken, insgelijks met hout en granen geladen, 57 Nederlandsche schepen metende 2,645 lasten: als naar Rouen vier; naar Bremen acht; naar Elsfleth een; naar Antwerpen veertien; naar [illegible] negen; naar Korsoer twee; naar Brussel [illegible] kerken een; naar Nantes drie; naar [illegible] derland een; naar Norden twee; [illegible] Jersey een; naar Guernsey een; [illegible] New-Castle een; naar Bayonne [illegible] half

Voorts kwamen [illegible] schepen, die jaar, regtstreeks uit Nederland [illegible] en vertrokken tende 1,487 lasten [illegible] schepen, metende van Dantzik naar Nederland [illegible] granen en 1 schip met hout 1,451 lasten, [illegible]

[illegible], den 12 Febr. Den heer Mr. L. N. Graaf van [illegible], lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor dit gewest, is eene bijzondere onderscheiding te beurt gevallen. Hij is namelijk door het wereld-genootschap ter bevordering van nijverheid en

kunst, te Londen gevestigd, benoemd tot eere-Voorzitter (honorary-President.) Die benoeming had plaats in de vergadering van den 16 Januarij ll. onder het praesidium van den Prins de Rohan.

— Als een bewijs hoever de speculatiegeest kan gaan, diene, dat twee ingezetenen te dezer stede zich met adressen tot de betrokkene gemeentebesturen hebben gewend met verzoek, dat hun concessie mogt worden verleend voor een beurtveer van Assen op Emmen, langs een gedeelte van het Drentsche Midden Kanaal, dat nog moet worden gegraven.

— In eene vergadering der marktgenooten van Noord- en Zuidbarge is een voorstel van den heer A. van Runen strekkende tot aankoop van 4000 bunders veen uit die markt à f 60 het bunder, van de hand gewezen, hetgeen te opmerkelijker is, daar de koop voor het grootste deel in contanten zou geschieden door vijf Rotterdamsche ondernemers, die den heer van Runen vergezelden en de koopperingen bij zich hadden. De markgenooten leeren thans eerst regt de waarde hunner veenen inzien, vermits twee belangrijke kanalen (het Drentsche Midden Kanaal en dat ter verlenging der Hoogeveensche vaart) door hunne gronden zullen worden gebragt. Dientengevolge stijgen de prijzen der veenen met elken dag. Zoo is den 8 dezer te Hoogeveen in eene publieken veiling het bunder veen voor den buitengemeen hoogen prijs van f 99½ verkocht.

— Te Ruinerwold is de longziekte wederom uitgebroken onder de runderen van zekeren W. Bijker aldaar. De veearts Hulsebos te Dwingelo heeft een getal van 278 runderen, ter voorkoming van longziekte, aldaar ingeënt, en wel met zoodanig gunstig gevolg, dat bij onderzoek is gebleken, dat de longziekte, indien zij in dezelfde mate blijft afnemen als na den 22 Nov. ll. toen door gemelden veearts de inënting werd volbragt, het geval was, men in die streken de ziekte volkomen zal hebben uitgeroeid.

— De scheepvaart blijft in dit gewest nog steeds gestremd. Het beurtschip van Meppel op Amsterdam zat den 8 dezer in de Kribben vast, door het ijs aan alle kanten omsloten. Dat van Assen op Amsterdam, Vrijdag jl van hier vertrokken, is tot Zwartsluis gekomen, maar moest toen onverrigter zake terug keeren.

|| **Nijmegen,** 13 Febr. Terwijl te Zutphen de prijzen der granen eene vermindering hebben ondergaan, zijn alhier die prijzen gedurende de twee laatste marktdagen nagenoeg onveranderd gebleven. De goede rogge is heden verkocht voor f 11.50 en de tarwe middenmarkt voor f 17.25. Aangezien te dezer stede geene zetting van het brood bestaat, hebben, niettegenstaande, sommige bakkers gepasseerde week, kunnen goedvinden, den prijs van het roggebrood te verhoogen.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

(Per Overland-Mail.)

Batavia, 24 December 1853.

Zondag, den 11den December is, gelijk was aangekondigd, de tentoonstelling van inlandsche natuurvoortbrengselen en voorwerpen van nijverheid gesloten. Op dien dag werd het gebouw bezocht door 456 personen. Het totaal der bezoekers bedraagt: Dames, heeren en kinderen 5991, Militairen, vrouwen en kinderen 4373. Chinezen, inlanders, vrouwen en kinderen 14749, is 25,113; de totale ontvangst bedraagt f 10,109.55.

— Voor eenigen tijd werd de aandacht der regering gevestigd op het aanwezen van steenkolen aan het strand der Meeuwenbaai, residentie Bantam. Een monster dier kolen, door de natuurkundige vereeniging in Nederlandsch-Indie scheikundig onderzocht, werd van uitmuntende hoedanigheid bevonden; doch zoowel vorm als vindplaats deden vermoeden, dat zij van eenig verongelukt vaartuig afkomstig konden zijn.

Uit nadere berigten bleek echter, dat over eene lengte van 8 palen langs het strand, en 2 palen landwaarts in, dergelijke kolen worden aangetroffen.

Een bepaald onderzoek deswege werd vervolgens opgedragen aan den buitengewonen aspirant-ingenieur voor het mijnwezen Aquasie Boachi, aan wiens onlangs ingediend voorloopig rapport, wij de navolgende bijzonderheden ontleenen.

Langs het strand der Meeuwen-baai, over eenige palen lengte bevinden zich rolstukken van kool; ook in de heuvelreek, Goenoeng Kendang genaamd, die de residentie Bantam in de lengte doorsnijdt, komen kolen voor.

In de rivieren Tjidaun, Tjimaloeka Kertjil en Tjimaloeka Besar, alsmede aan het zuider zeestrand, aan gene zijde van voormelde heuvels, werden koollagen, hoewel van geringe zwaarte, opgemerkt, terwijl de meeste stroomen en beekjes, die onderzocht werden, overal rolstukken van kool bevatten.

Over het algemeen is deze kolensoort schulpbreukig, zeer vast en weinig glansend; zij brandt zeer goed met eene heldere vlam en ligten grijzen rook, en ontwikkeld, onder verspreiding van eenen zwavelachtigen reuk, eene genoegzame hitte.

De vraag, of deze kolen in genoegzame hoeveelheid ter plaatse voorkomen, en of de ontginning voor stoomgebruik met voordeel zal kunnen geschieden, kan eerst na afloop van het onderzoek beantwoord worden.

Het tegenwoordige jaargetijde is voor zoodanig onderzoek niet zonder moeijelijkheden; de landstreek is woest en met zware digte bosschen bedekt; werkvolk, levensmiddelen en hulpmiddelen, ontbreken geheel.

De bevolking der kleine aan den oever der Meeuwenbaai (in de afdeeling Tjiringin) liggende kampong Jonkoelan, werd echter gezind bevonden tot het aanwijzen van plaatsen, waar kolen in lagen aan den dag komen, en moest, daarbij door premien in geld worden overgehaald.

De ingenieur Boachi zal weldra naar de Meeuwen-baai terugkeeren, om het onderzoek voort te zetten.

— Men schrijft van Cheribon dd. 7 December 1853:

In den nacht van den 30 November jl., omstreeks twee ure, zijn wederom schokken van aardbeving gevoeld in de geheele afdeeling Galoe. De beweging was trillend en op- en nedergaande, liep van het zuidwesten naar het noordoosten, en heeft ongeveer tien seconden lang aangehouden.

Gedurende de aardbeving hing de lucht zwaar, laag en zonder beweging, doch werd kort daarop door eenen aanwakkerenden wind opgeklaard. — De thermometer van Fahrenheit teekende onmiddellijk na de aardbeving 79 graden.

Behalve kleine onbelangrijke scheuren in de muren en pilaren van bijna alle steenen gebouwen, hebben er geene ongelukken plaats gehad.

— Naar wij vernemen heeft het Z. E. den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië dezer dagen behaagd aan Charles Murray Graham, gewezen stuurman aan boord van den Americaanschen Schoener *The Flirt*, kwijtschelding te verleenen van de hem, bij sententie van het hooge geregtshof van Nederlandsch Indië, dd. 3 Mei jl. opgelegde straf van confinement in een tuchthuis voor den tijd van twaalf achtereenvolgende jaren, voorafgegaan door een half uur tentoonstelling onder de galg en opgevolgd door altijddurende verbanning uit Nederlandsch Indië en zulks wegens het plegen van hoog verraad.

— Op den avond van den 12 dezer hield het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, eene algemeene vergadering, waarin de heer Dr. W. Bosch, uit hoofde van aanstaand vertrek naar Nederland, het Praesidium nederlag. Te dier gelegenheid zijn benoemd tot Honoraire Leden de heer J. J. Rochussen, oud Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, Z. K. H. Hertog Bernhard van Saxen Weymar en Dr. W. Bosch; tot Lid der Directie de heer N. Lange; tot Corresponderende Leden, de heeren J. Bowring en Th. Goldstücker te Londen en C. Star Numan te Groningen en tot Gewone Leden, in Nederlandsch Indie de HH. D. Doyer, A. W. Kinder, D. Peerenboom Voller, A. Scharlee, R. T. Tolson, alsmede Pangeran Ario Tjondro Adi Negoro, regent van Damak, Radeen Adiparti Tirto Noto, regent van Bodjo Negoro en Radeen Toemengoong Karta Negara, regent van Bandong.

— Des avonds van den 14den Dec., werd in het lokaal van het Bataviaasch genootschap de eerste vergadering gehouden van de onlangs door het gouvernement erkende maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* in Oost-Indie (zie *Javasche Courant* van 12 Nov. ll. n°. 91).

Nadat door den voorzitter nogmaals aan de vergadering waren herinnerd de redenen, die hadden aanleiding gegeven tot eene zelfstandig-verklaring van deze maatschappij, afgescheiden van de maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* in het moederland, waarvan zij vroeger voorwaardelijk eene afdeeling uitmaakte, werden de gunstige beschikkingen der regering haar betreffende medegedeeld. De avond werd besloten door eene redevoering van het lid D. Jannette Walen, over den toekomstigen werkkring van de maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* in Oost-Indie, voornamelijk de vraag behandelende, wat deze instelling, in verband met de pogingen der weldra op te rigten maatschappij van nijverheid, ter bevordering der algemeene welvaart doen kan; welke redevoering met onverdeeld genoegen en belangstelling werd aangehoord. De opkomst der leden was talrijker dan meestal te voren, terwijl het aantal leden op het oogenblik omstreeks 200 bedraagt.

— In verband met hetgeen in de *Javasche Couranten* van 27 Aug en 26 Nov. ll. nopens de verbetering der koepokstof gezegd is, kunnen wij thans melden, dat het op 4 Dec. te Magelang aan den plaatselijken geneesheer en opziener der vaccine Dr. Van Elk volkomen gelukt is, koepokstof van kinderen op de uijers van koebeesten over te brengen, en van deze op de kinderen. Zij hebben te weeg gebragt de schoonste pokken bij de kinderen, die men zich kan voorstellen; hebbende alle kenmerken van echte, zuivere pokken. Van deze kinderen zijn weder een tiental andere kinderen gevaccineerd geworden.

Advertentiën.

Men zal ten overstaan van den Notaris C. J. SCHIEFBAAN, te *'s Gravenhage*, in het VENDUHUIS DER NOTARISSEN, in de *Nobelstraat* aldaar, op Maandag den 6 Maart 1854, des voormiddags ten 9 ure, in het openbaar veilen en op Maandag den 13 daaraanvolgende, des avonds ten 7 ure, finaal verkoopen.

No. 1. De zeer aangenaam gelegen Uitspanning, genaamd **HET KLEINE LOO,** aan den Bezuidenhoutschen Weg, nabij 's Gravenhage, bestaande in een KAPITAAL HUIS, bevattende, behalve groote Billard- en Koffijkamer, 12 Kamers, waaronder vele en suite, zolders, keukens, kelders, dienstbodenkamers, wijdere koepel, wandeldreven, stallen, koetshuis, tuinmanswoningen, weiland en een gedeelte der Loolaan; zijnde geschikt voor Buitenplaats, maar ook bijzonder voor een Instituut of Uitspanning.

No. 2. De Laan, genaamd de Loolaan, van af Perceel no. 1 tot aan Voorburg; — te aanvaarden op 1 Mei 1854, en dagelijks, uitgezonderd des Zondags, te bezigtigen, alles breeder bij billetten omschreven.

(288)

Te Rotterdam liggen ter lading naar NEW-YORK

het Amer. fregatschip MISSISSIPPI, kapt. J. HARVEIJ.

Het Amer. fregatschip RICHARD ANDERSON, kapt. C. E. COFFIN.

Naar BOSTON,

het Amer. fregatschip LEILA, kapt. W. W. STAFFORD.

Adres bij WAMBERSIE en CROOSWIJCK. (2..

Bij F. GUNST te *Amsterdam* is verschenen:

ADRES

AAN

Z. E. DEN MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN

betreffende eene zoogenaamde

SCHRIJFFOUT

in eene

RESOLUTIE VAN HEEREN GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE NOORD-HOLLAND EN ART. 199 DER GEMEENTE-WET;

MET BIJLAGEN;

door

Jhr. M. SALVADOR,

Lid van den Gemeenteraad te Haarlem en der Prov. Staten van NoordHolland.

Prijs 25 Cts.

(290)

222ste Nederlandsche Staats-Loterij.

2e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomene hooge prijzen:

N°. 13584 f 1500; 13071 f 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 14 Februarij 1854.

Nederlandsche Fondsen.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld	$2\frac{1}{2}$	$59\frac{11}{16}$ 60$\frac{1}{16}$			
Dito Certificat.	3	$71\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{3}{4}$	*Hope* 1798/1816	5	$100\frac{1}{4}$ [illegible]
Dito dito .	4	$89\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{5}{8}$	Dito 1828/1829	5	
O. I. Leening.	4	$89\frac{5}{8}$	Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	$89\frac{3}{4}$ [illegible]
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$	117	Dito *Hope* . . .	4	$85\frac{3}{4}$
Belgie.			Dito *Stieglitz.* .	4	$82\frac{1}{4}$ [illegible]
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild.*	$2\frac{1}{2}$	$47\frac{1}{8}$	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito.. .	6	
Obligatien. . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	$19\frac{1}{16}$ $\frac{3}{16}$ $\frac{1}{8}$	Obligatien . . .	4	
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. ^{6}/m.	3	$36\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{16}$			
Bew. Sp. Com.		$4\frac{5}{16}$	Metalliek . . .	5	$66\frac{7}{8}$ 7[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	83 $\frac{3}{4}$ [illegible]
Portugal.			Dito letter B . .	5	83 $\frac{3}{4}$ [illegible]
Londen nieuwe.	5	$34\frac{5}{8}$ 5 $\frac{9}{4}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{8}$ [illegible]
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$34\frac{5}{8}$ [illegible]

Polen Loten fl. 250 f 148 en 149; Braz., bij [illegible] p. s. 500 5 pct. 94; Philad., Bankactien $3\frac{3}{4}$; Mexico Londen, 3 pct. $24\frac{3}{8}$. $\frac{3}{4}$. $\frac{7}{16}$; dito Onb. $24\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{16}$; [illegible] te Londen, p. s. 100 $2\frac{1}{2}$ pct. $18\frac{1}{4}$; dito Uitg. $6\frac{13}{16}$ [illegible]

Zoowel Binnenl. als Buitenl. fondsen, welke in het beg[in] hoogere prijzen begeerd waren, sluiten door groote verko[open] nog onder de slotkoers van gister.

FRANKFORT, Maandag 13 Febr. Metal. 5 pct. [illegible] Spanje binn. 3 pct. $36\frac{1}{8}$; dito 1 pct $19\frac{7}{16}$; Wiss. op 3/m. $100\frac{1}{4}$; dito op Lond. $117\frac{1}{4}$; dito op Parijs 93[illegible]

LONDEN, Maandag 13 Februarij. Consols op tijd $91\frac{7}{8}$; Mexico N. 3 pct. $25\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $65\frac{1}{2}$; [illegible] Uitg. $6\frac{7}{8}$; Spanje 1 pct. 19, 19; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 90[illegible] dito 5 pct. 105, 105.

PARIJS, Maandag 13 Februarij. Fr $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 9[illegible] 3 pct. op t. 70 20; Sp. Binn. 3 pct. $36\frac{1}{4}$; dito 1 [illegible] Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. $88\frac{1}{4}$.

WEENEN, Maandag 13 Februarij. N. Metall. 90[illegible] Lett. B 113; Bankactien 1315; Lomb. 5 p. c. 99[illegible] Lond. 12.50; Parijs 148; Zilver 26.

MADRID, Vrijdag 10 Februarij. Sp. Binn. 3 [illegible] dito nieuwe 1 pct. $19\frac{1}{4}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grave[nhage]